

Извештај о раду Центра за темељна правна знања за 2023. годину

Центар за темељна правна знања је основан 08.11.2022. године је одлуком декана 06-број: 1489/2 на предлог Института за правне и друштвене науке. Истог дана је професор Бојан Спаић именован за управника Центра. У току прве године од оснивања, Центар је предузимао активности које су предвиђене Хоризонт пројектом Унапређење сарадње у области основа права.

Детаљан извештај о раду Центра који укључује све активности које су у оквиру Центра спроведене поводом АЛФ пројекта. Извештај је 29. фебруара 2024. године поднет Европској комисији, у оквиру обавеза Центра у оквиру АЛФ пројекта. Целокупан извештај је доступан као анекс овог извештаја.

Административни резултати

Установљавање Центра за темељна правна знања

01.10.2022. – 01.10.2023. У току 2023. године званично су отворене просторије Центра које обухватају и просторију за гостујуће истраживаче и канцеларију за једног службеника Канцеларије за администрацију међународним пројектима. Просторије центра су реновиране средствима из Хоризонт пројекта Унапређење сарадње у области основа права (АЛФ), чији су координатори професори Бојан Спаић и Миодраг Јовановић. Иста средства су искоришћена да се просторије опреме најсавременијом опремом за научни и административни рад, наставу и комуникацију која укључује десет лаптоп и десктоп компјутера, две интерактивне табле уз све остале компоненте које су неопходне за рад наставника и администрације.

Установљавање Канцеларије за управљање међународним пројектима

01.10.2022. – 01.10.2023. Центар је у току прве године рада предузео све послове на установљавању Канцеларије за управљање међународним пројектима. У оквиру канцеларије је уз постојеће службенике ангажоване на међународним односима и на међународним пројектима, ангажована је и Миона Мина Вуканић као службеник за управљање међународним пројектима. Центар је у оквиру АЛФ пројекта обезбедио просторије за рад службенице за управљање међународним пројектима.

27.09.2023. године званично отварање реновираних и новоопремљених просторија Центра за темељна правна знања. ЦЛФ је специјализовани истраживачки центар основан и опремљен средствима Европске уније. Декан факултета проф. др Зоран С. Мирковић, као и проф. др Миодраг Јовановић, један од руководилаца АЛФ пројекта, и проф. др Ивана Крстић, Управница Института за правне и друштвене науке Правног факултета Универзитета у Београду. Одржали су срдачне поздравне говоре присутном академском особљу и АЛФ тиму. Сви су изразили велике наде у будући рад истраживача који се баве теоријом права, али и других младих истраживача у другим сродним областима права и најавили да ће се просторије користити и за рад и делатност Института за правне и друштвене науке.

Научни резултати

Стипендије за докторанде и постдокторанде

10.02.2023. године је додељена постдокторска стипендија Хулијети Рабанос, на конкурс за АЛФ постдокторску стипендију из теорије и филозофије права, за период од 10. фебруара 2023. до 9. фебруара 2025. године. Правни факултет је тиме први пут доделио постдокторску стипендију иностраном научнику.

17.05.2023. Докторандима Правног факултета Универзитета у Београду, асистенткињи Марији Влајковић и сараднику у настави Сави Војновићу додељене су стипендије Центра за темељна правна знања у оквиру АЛФ пројекта. Стипендије су додељене за истраживачке боравке на Тарело институту за филозофију права (*Istituto Tarelo per la Filosofia del Diritto*) у Ђенови. Током њиховог истраживачког боравка, Марија Влајковић и Сава Војновић имаће прилику да раде на својим докторским дисертацијама, да се баве истраживачким радом као

и да похађају предавања у оквиру курса мастер програма “Global Rule of Law and Constitutional Democracy”, који траје од 20. јуна до 14. јула 2023. године.

29.09.2023. Додељене две стипендије Центра за темељна правна знања асистенткињи Мили Ђорђевић и Истраживачу на пројекту Ани Здравковић у оквиру АЛФ пројекта. Стипендије су додељене за истраживачке боравке на Тарело институту за филозофију права (*Istituto Tarello per la Filosofia del Diritto*) у Ђенови у периоду од 17. октобра до 3. новембра 2023. Године.

01.02.2024. године додељене стипендије Центра за темељна правна знања Сави Војновићу за студијски боравак на Универзитету у Лисабону у периоду од 7. маја до 8. јуна и Универзитету у Ђенови у периоду од 10. јуна до 1. јула 2024. године.

26.1.2024. Додељена стипендија Центра за темељна правна знања Хулијети Рабанос за истраживачки боравак на Универзитету у Сарију у периоду од 26.2. до 29.03.2024. године.

Конференције и догађаји

29. 11. 2022 – 01. 12. 2022. Одржана је прва ”Недеља филозофије права” на Правном факултету у Београду.

Одржани су академски Kick-off састанци АЛФ пројекта са представницима партнерских институција, као и научне радионице под називом ”Jurisprudence Jam Session”. У оквиру научних радионица излагали су професори и сарадници са партнерских универзитета Андреј Кристан, Храфн Асгеирсон, Алесио Сардо, Јулиета Рабанос, Вероника Родригез Бланко, Жорж Сампајо, Давид Дуарте, Ђовани Батиста Рати, Амброуз Ли и чланови тима Правног факултета Универзитета у Београду. У административним радионицама учествовали су Клаудија Сангвинети, Маријапаола Морено и домаћи чланови административног тима АЛФ пројекта.

9. Студентска конференција из теорије и филозофије права. Последња активност у недељи била је посвећена традиционалној годишњој Студентској конференцији из теорије и филозофије права, са темом „Будућност међународне владавине права“. Марија Влајковић је отворила догађај, након чега је 12 аутора представило своје радове.

13.11.2023. – 18.11.2023. Друга Београдска недеља филозофије права

У оквиру Београдске недеље филозофије права одржана је студентска конференција, након тога предавање професора Марка Сегатија (Segatti Marco) са Универзитета у Ђенови, предавање професора Доминга Фариња (Farinho Domingos) са Универзитета у Лисабону, гостујуће предавање Елене Ферари (Elena Ferrari), Алгре Грило (Allegra Grillo) и Алесија Сарда (Alessio Sardo) са Универзитета у Ђенови.

Конференција „Библиотеке и вештачка интелигенција“, одржана на Правном факултету Универзитета у Београду. Конференцијом су модерирани Вања Ерор, Управница библиотеке Правног факултета Универзитета у Београду и члан административног тима АЛФ-а и Бранка Драгосавац, заменица управнице библиотеке Правног факултета Универзитета у Београду, као и координатор АЛФ пројекта професор Бојан Спаић.

Завршна дводневна конференција „ВИ и право“ Београдске недеље правне филозофије састојала се из два дела. Први део Конференције под називом „АИ у правној пракси“ одржан је 17. новембра 2023. године, а организован је у сарадњи са Адвокатском канцеларијом Моравчевић Војновић и партнери у сарадњи са компанијом Schoenherr. Конференција је одржана у просторијама адвокатске канцеларије. На крају, други део конференције „ВИ и право“ – „ВИ и филозофија права“ одржан је сутрадан, 18. новембра 2023. године, на Правном факултету Универзитета у Београду. Говорници и панелисти су имали за циљ да критички процене недавна дешавања у области вештачке интелигенције и машинског учења из филозофске перспективе.

11.5.2023. *PhD Colloquium*, међународна АЛФ сесија, прва такве врсте, одржана у хибридној форми (на Правном факултету и онлајн) и имала је за циљ да пружи прилику младим докторантима и истраживачима да презентују свој истраживачки рад, добију конструктивне коментаре и сугестије за унапређење своје докторске дисертације из области Теорије права, Филозофије права, Социологије права као и Међународног јавног права и људских права. Девет доктораната са Правног факултета Универзитета у Ђенови, Правног факултета Универзитета у Лисабону и Правног факултета Универзитета у Београду представило је своје истраживачке радове и докторске пројекте

Београдска група за теорију права

Београдска група за теорију права која ради у оквиру Центра за темељна правна знања (*Center for Legal Fundamentals*) су у оквиру АЛФ пројекта организовали дванаест семинара у току 2023. године са разноврсним темама. Гостујући предавачи су били следећи:

10.02.2023. Проф. Флоријан Бибер (Универзитет у Грацу) – „Спољни актери као агенти (де)демократизације на Западном Балкану“ (10.02.2023.) Предавање је било посвећено утицајима које велике силе могу вршити на питање демократизације и указао на то да је глобално окружење један од кључних фактора који утиче на политичке правце, дејствујући у оба смера (ка демократији и супротно), као што је и ”ефекат заразе”, који налаже да промена политичког поретка суседних држава даје подстицај свим осталим државама у близини да учине исто.

20.02.2023. Проф. Изабела Скочен (Јагелонски центар за право, језик и филозофију) – „Експериментална јуриспруденција: разлика између лажи и кривоклетства“ (Гошћа је отворила низ питања о натурализацији права и говорила о циљевима експерименталне филозофије. Истакла је да је главни аспект натурализације деконструкција спекулативног мишљења и повратак „народним погледима”, а потом говорила о практичним аспектима њеног емпиријског истраживања у вези са разликом између лажи и кривоклетства.

20.03.2023. Проф. Марек Јакубиец (Јагелонски универзитет у Кракову) - „Когнитивне правне студије: методе, могућности, ограничења.“ Тема је представљена из перспективе могућих начина натурализације правне теорије и права кроз перспективу неуронауке и когнитивне психологије, које би требало да омогуће дубље емпиријско сагледавање одређених правних феномена, попут доношења одлука или тумачења права.

27.03.2023. Проф. Ден Прил (Јорк Универзитет) – “Начини објашњења права” Предавање је представљало наставак претходних излагања, а гост је представио своје дилеме и визије спрам натурализације права, кроз питање одређења самог појма права. Разматрао је процес формирања концепта спрам интуиције, искуства и вредности.

10.04.2023. Хулијета Рабанос (Универзитет у Београду) – „Право и принуда“ (Фокус овог догађаја био је на преиспитивању различитих функција, облика и места принуде унутар права, при чему је Хулијета тврдила да је веома тешко оспорити

нужност принуде и њен значај за право. Коју год функцију права да претпоставимо (попут усмеравања понашања или респављања спорова) – принуда се показује као важан инструмент.

24.04.2023. Проф. Дамир Бановић (Универзитет у Сарајеву) – „Реалистичка теорија права“ (Овим догађајем је заокружена тема натурализације, а проф. Бановић је изнео своје разумевање слабости и предности реализма у правној теорији, са посебним освртом на могућности различитих тумачења теорије Херберта Харта.

10.05.2023. Проф. Ђакопо Мартире (Универзитет у Бристолу) – „Европска криза: њени корени и решења.“ Проф. Мартире говорио је о проблемима и потенцијалним решењима у погледу европске самоидентификације, указавши на значај либерализације слободног кретања људи, давање права гласа у држави пребивалишта ЕУ и успостављање европске државе благостања.

29.05.2023. Проф. Бошко Трипковић (Универзитет у Бирмингему) – „Устави без уставног идентитета.“ Централна тема предавања била је концепт уставног идентитета и његове зависности од примене фундаменталних вредности у пракси једне заједнице, као и типови вредности које би га конституисале. Проф. Трипковић је истакао да постоје устави без уставног идентитета у супстантивном смислу, који подразумева примену одређених универзалних вредности попут владавине права или ограничења власти.

04.10.2023. Београдска група за теорију права је одржала онлине сесију са професором Адамом Дирдом из Кракова на тему “Kind-ness in Jurisprudence” која је обухватила Квајнов и Дупријев приступ врстама као народним појмовима.

10.10.2023. Београдска група за теорију права организовала сесију са гостујућим предавачом Брајаном Таманом. Тема предавања проф. Брајана Таманахе са Вашингтонског универзитета била је „Социолошки приступи теоријама права“, која је обухватила социолошке и емпиријске приступе теорији права и јуриспруденцији.

31.10.2023. Београдска група за теорију права је организовала предавање гостујућег предавача Кората Роверси (Corrado Rovarsi) са Универзитета у Болоњи била је „Правни позитивизам: социо-онтолошки критицизам“ на тему правног позитивизма из перспективе социјалне онтологије.

08.12.2023. Београдска група за теорију права предавање гостујуће професорке Ванг (Cuizhu Wang) на тему ”Оперативна дефиниција институционалног веровања: од теорије до експеримената“.

Подкаст ”Heavily Accented Philosophy of Law”

Центар је у другој половини 2023. године покренуо подкаст назван ”Heavily Accented Philosophy of Law.” Јулиета Рабанос и Бојан Спаић снимали су три епизоде подкаста с намером да се епизоде периодично снимају и објављују. Подкаст ће бити прва интернет радио емисија у производњи Правног факултета Универзитета у Београду која ће укључивати разговоре о централним темама правне и социјалне филозофије.

Издаваштво

01.10.2022. – 31.12.2023. Еудаимониа је српски научни часопис чији уређивачки тим углавном чине млађи истраживачи у Центру за темељна правна знања. Главни и одговорни уредник часописа је од децембра 2023. године Хулијета Рабанос. У оквиру 1. и 2. године АЛФ пројекта објављена су три пуна броја: 2/2022 (дец), 1/2023 (јул) и 2/2023 (дец). Тренутно је у припреми четврти број, 1/2024, који долази у јулу 2024. Недавно је Еудаимониа добила више рангирање у Србији као научни часопис (М23) и тренутно ради на томе да добије више међународно рангирање и признање.

Управник Центра за темељна правна знања

Проф. др Бојан Спаић

20.03.2024.